

БЕРЛІН, ЯКИЙ МИ ВТРАТИЛИ

Ми набрали стільки різної музики, що слухати її вже ніхто не хотів. Якись сербські народні оркестри, старі саундтреки, до того ж Сильві, як завжди, мала повні кишені свого прибабаханого нового джазу, який вона всім рекомендувала і який, крім неї, ніхто не слухав, бо цей новий джаз слухати просто неможливо. Мені взагалі здається, що, коли людина довго й наполегливо про щось розводиться, це свідчить лише про те, що вона сама все це щойно вигадала, скажімо, новий джаз; думаю, Сильві могла відкопати ці записи де-небудь на студії в себе в Празі, попсувати як слід плівки й тепер видавати їх за атональну музику. Хоч могла цього й не робити. Десь між кріслами нашого «рено», укупі з банками кóли та путівниками, мала бути ще пара альбомів старого-доброго Лу Рида, якраз періоду його найбільшого цвітіння і токсикозу, касети теж, до речі, були чеськими, така собі фірма «Глобус» шмаляла по гарячих слідах великої європейської трансформації на межі 80-х, вигрібаючи все із золотих запасів поп-музики, ось і старий-добрий Лу Рид, що називається, попав. Але до нього черга навряд чи дійде — надто енергійно Сильві

вистукує пальцями по керму в такт — якщо це можна назвати тактом — атональному місиву, що, мов із м'ясо-рубко, лізе із захриплих динаміків, умонтованих у передню панель.

— Сильві, це просто якийсь кінець цивілізації! — кричу я із заднього сидіння. — Ти справді у вільний час слухаєш це без примусу?

Сильві сміється, але, схоже, жарту мого не розуміє, та і який це в заднюцю жарт — так, щось подібне до її атонального джазу. Наш приятель Ґашпер, безпосередній і єдиний власник авто, валяється на правому передньому кріслі й слабо відслідковує перебіг подій навколо себе.

Учора ми розійшлися десь о пів на третю ночі, перед тим довго пили, намагаючись визначити, коли саме нам краще виїхати. Останню упаковку пива купували вже на автозаправці, Ґашпер дозволяв собі іноді такі радощі життя — набратися пива й ганяти заспанним Віднем, зрізаючи на поворотах і сигналячи поодиноким жан-дармам.

Можливість санкцій його не лякала — у себе вдома, у Любляні, він міг купити нове посвідчення водія так само легко, як упаковку з пивом на віденській нічній автозаправці. Ми ще здирали з пива запальничками металеві кришечки, хоч можна було їх просто скручувати; в об'єднаній Європі навіть із пива почали робити фаст-фуд, американці просто засирають мізки всьому світові своїми ноу-хау на зразок пивних пляшок із різьбою чи холодного зеленого чаю в банках. Наприкінці Ґашпер переповідав анекдоти про боснійців, потому ми розійшлися, щоб уже о дев'ятій ранку запакувати свої речі в багажник «рено» й вирушити з березневого і холодного Відня просто в напрямку Берліна.

Сісти знову за кермо Ґашпер не наважився, мав іще трохи відійти, тож поступився водійським місцем Сильві, котра, як і належитья юній порядній чещці, пиво з нами вночі на автозаправці не пила, а отже, і синдромів особливих не мала, сіла собі за кермо й давай нипати ранковими віденськими вуличками в пошуках траси на Берлін, бо дороги ніхто з нас, ясна річ, не знав, точніше, Ґашпер знав, але не в такому стані.

Ґашпер відверто віддуплявся, важко вдихав повітря й так само важко видихав його на бортове скло, від чого воно бралось теплою густою парою. Сильві наївно вмикала двірники й не могла зрозуміти, чому пітніють вікна.

— Сильві, це зміна тиску, — кажу я їй. — Двірники тут не допоможуть. Джаз, до речі, теж.

Так уже складається, що я маю пити сам. Між Сильві й Ґашпером існує джентльменська угода, що десь там після умовного перетину австрійсько-німецького кордону він її підмінить за кермом, а на автобані пити він все ж таки не наважується, тож я собі відкриваю чергову банку, зідравши з неї чеку, і намагаюсь підтримувати розмову. Загалом, перша сотня кілометрів мені знайома, торік я їздив тут автостопом, мене тоді підібрав якийсь божевільний панк, який весь час нервово пив спрайт, його сушило, схоже, він був з обкурки, але гнав-таки на захід, бо мусив, уже не знаю, що там у нього було, може, мама чекала, однак вигляд у нього був нещасний. Коли я дістав із наплічника пляшку води, він спитався: «Чи це не водка, бува, у вас же там, у Росії, усі п'ють водку». — «Ні, не водка», — кажу, і він весело розсміявся. Тупий якийсь панк трапився. Зараз я намагаюсь переповісти все це Сильві, виловлюючи її увагу з атональних джазових ям і порожнин, вона погоджується: «Так,

справді тупий панк», — що тут скажеш, розмова не в'яжеться, і я відкриваю наступну банку, однаково поки що нічого цікавого — голі пасовища, безлисті лісосмуги, печальна березнева Австро-Угорщина, мабуть, саме такою її й запам'ятали радянські піхотинці навесні 45-го, депресивний доволі ландшафт, ось вони й хуячили наліво і направо елітні дивізії нещасних націонал-соціалістів. У цей час касета добігає кінця й тут-таки починає розкручуватись у зворотному напрямку, новий джаз знову бере за горло, і я заходжуся шукати під кріслами забутого й присипаного фісташками старого-доброго Лу Ріда. «Джаз — музика для товстих», — кажу я Сильві й міняю касети.

Десь уже на німецькій території нам трапилася військова колона, що розтяглася на добрих два десятки кілометрів. Тягачі та джипи мляво котилися собі зі сходу на захід, у просторих кабінах сиділи стрижені контрактники й незадоволено реагували на загальну увагу до себе. Уздовж колони літали бойові гелікоптери, розганяючи припухлих від такої кількості бронетехніки печальних баварських ворон. Гашпер, до якого повернулася природна зухвалість, сидів тепер за кермом і весело сигналив сонним сержантам, котрі на кожен сигнал висувалися з вікон і уважно розглядали нашу малолітражку, не випускаючи із зубів дешевий галуаз. Куди можна переганяти стільки військової техніки? Схоже, бундесвер вирішив перекинути під шумок, пов'язаний із посівними в країнах ЄС, кілька загонів швидкого реагування поближче до Фрайбурга, щоб традиційно надавати по жирній задниці розімлілим від глобалізації французам, зайняти кілька прикордонних містечок, вистріляти комуністів і арабів, зробити це, скажімо, за допомогою євреїв,

спалити кілька супермаркетів і так само непомітно повернутися, ховаючи сліди за димовими завісами. Я ділюсь цією думкою з Ґашпером.

— Ні, ти що, — Ґашпер ще не зовсім отямився, але говорить уже виразно, — ти подивися на них, вони просто не знають, де та Франція розташована.

Я визирнув у вікно. У тягачі, який ми саме обганяли, сидів товстий солдат, скоріше порізаний, ніж поголений, і пив із пляшечки мінералку. Я протер долонею запітніле скло й подивився на солдата ще раз. Той помітив мене й відповів бадьорим мілітарним поглядом. Я заплющив очі й спробував більше про нього не думати.

Під Мюнхеном Ґашпер заганяє авто на заправку і я йду по чергове пиво. Важко їхати зрання, навіть якщо це хороший автобан, а не розбита східноєвропейська траса, де на узбіччях лежить гравій — сірий і холодний, як на морському узбережжі, однаково важко, надто коли нічого робити, пиво скінчилося, навіть джаз скінчився, усе хороше в цьому житті закінчується на третій-четвертій годині автомобільного перегону й залишається відслідковувати, як у діджеїв ефемок чимдалі на північ змінюється вимова, та й музика змінюється, хоча, за великим рахунком, — те саме гівно. У магазинчику біля автозаправки кілька молодих гомосексуалістів, розмовляючи російською з легким білоруським акцентом, вибирають собі сонячні окуляри.

Я тримаю в кожній руці по дві пляшки й зупиняюсь подивитися — виберуть чи ні. На вулиці плюс п'ять, і до самого Берліна тягнуться хмари, треба принаймні глянути, що вони з цим добром робитимуть. Один із них різко повертається до мене і, демонструючи вибрані